

Gyergyóújfalu. Adk: Balla József, Balla Márton, Oláh József.

1982 április 16. Gy: FB, Boér Károly.

A11/a35**(19 s.) Lassu csárdás (Lcs.), (Rég megmondtam bús gerlice ...), (hegedű +kontra+ bőgő +cimbalom.); a36**Scs ...

FB: Ki a primás ?

BJ: *Balla József* (BJ) vagyok, *újfalvi primás*.

FB: Mikor született ?

BJ: 1929-be július 21-én.

BM: *Balla Márton* vagyok, gyergyóújfalvi, 1926-ba születtem, szeptember 14-én.

FB: Testvérek ?

BM: Igen.

FB: Bőgős ?

OJ: Én *Oláh József* vagyok. 1933- ba születtem Újfaluba.

a37** Marosszéki (Msz.) dallamok, a39**Sebes csárdás (Scs.); a40**csürdögölő, verbunk; a41** verbunk (cimb. + kontra + bg.); a42** vaslábi.

FB: Az utolsót vaslábinak nevezték, Oláh József cimbalmozik.

a43** cimbalom ...

FB: Mi volt ez ?

Oláh József(OJ): Ezt sompálénak ismertem, mikor gyerek voltam, így muzsikáltak a régi öreg zenészek.

FB: S táncoltak is erre ?

OJ: Igen.

FB: Hogy ?

OJ: Hát erre nem emlékszem nagyon.

FB: De férfiak magokra vagy párosan ?

OJ : Féfiak, úgy hívták, hogy *sompálé*. A figurát nem emlékszem, hogy milyen de, ezt kérték.

FB: Egyszerre többen vagy egyedül, egyenként (táncoltak)?

OJ: Hát egy, egy, egyenként.

a44**Lcs (Most jövök Gyuláról ...); a45**Lcs (Fehér fuszujka virág ...), Scs; a46** Lcs, Scs; a47**Msz.

BJ: Marosszéki volt. (...)

a48**Msz (cimb + kontra + bőgő)

FB: Ki cimbalmozott ?

BJ: Balla József.

FB: A primás ?

BJ: A primás.

a49**Msz (*heg. + kontra + bőgő + cimb.*) ...

A11/b Gyergyóremete. Ivácsy Barát Ádám (IBÁ, sz 1910; Máté Vilmos, kontrás.

b1* FB: Gyergyóremete `82 április 15. (...)

b2* ... (hegedü, kontra) IBÁ: Ez a *Jankó verbunk*... Osztán jó *húszár verbunk*, megint, az es ilyen forma, csak más.

FB: Tessék muzsikálni.; b3* Húszárverbunk.

IBÁ: Na osztán ... az a baj, hogy ezöket rég nem muzsikáltam, csak a cigányok táncoltak itt ezökre. De vótam lakodalomba most Alfaluba s osztán ott, ott muzsikáltam ezöket a ...

FB: S (a) cigányok ott táncol(ják) Alfaluba ?

IBÁ: Háogyne. Alfaluba lakodalomba vótam. Azok a ... *nagybajusszú Jankóéknitt* vótam ... na, Alfaluba.

FB:Alfaluba vannak a Jankók ?

IBÁ:Alfaluba. Ott muzsikáltam egy lakodalmat. A leánya mönt fér(j)höz, de ott csinálták a lakodalmat.

: De cigány, ez a Jankó ?

: Hát persze, azok a sátoros cigányok.

: Ezek a Jankók ?

: Az a Jankó, az a nagy. Az a cigány.

: Ühüm.

: Az a szőke.

: Ühüm....Alfaluba ?

: Alfaluba.

: Ühüm.

: Ott vótunk most nem olyan rég ...Osztán ott muzsikáltam ezököt az izéköt.

: Hát ilyent, hogy „féloláhos” tetszik ismerni ?

Féloláhost ? Osztán van a ... igön.

b4* Féloláhos (hegedü) ...

IBÁ: Ez a *kolozsvári* ... Kolozsvárinak nevezték itt nálunk ezelőtt.

FB: És erre mit táncolnak ?

IBÁ: Erre sebes csárdást. Olyant ... olyant, hogy rományos.

FB: De párosan ? Vagy ...

IBÁ: Párosan. Há' nem verbunk ! Páros tánc.

FB: Az előbb a féloláhost tetszett mondani.

IBÁ: Igen, ha igen.

b5* Féloláhos (hg.)

IBÁ: Ez a *féloláhos*.

(...)

FB: S erre hogy táncoltak ?

IBÁ: Ezt csak csárdásnak. Csak csárdásnak. Olyan sebes csárdásnak.

(...)

FB: De olyan féloláhost nem ismer amikor csak férfiak táncolnak ?

IBÁ: Hát én ismertem csak nem jut eszembe.

FB: Hogy hívják ?

IBÁ: Ingem ? *Ivácson Barát Ádám*.

(...)

FB: Mikor tetszett születni ?

IBÁ:1910- be .

FB:... Mióta muzsikál ?

IBÁ: Én ... '19 óta. Akkor cimbalmos vótam.

FB: Tessék elmondani a zenekarnak a felállítását. Hányan muzsikáltak, milyen hangszerekkel ?

IBÁ: Akkor cimbalommal ... *édesapám muzsikált, akkor ő volt a primás, én tőlle tanultam. S én cimbalmoztam neki addig, meddig én tanítottam magam helyett mást. Osztán akkor felvátottam az öreget, s akkor kezdtem a hagedüvel. S osztán én megint tanítottam egy másikat, az meghalt, osztán most a fiamat tanítottam bé, osztán aval muzsikálok most.*

FB: Jó. Milyen hanbszerek voltak még a zenekarba? Tárogató, klarinét volt- é ?

IBÁ: Mikor ... akkor vót mikor kicsike voltam ... akkor megfogadott édesapám annyit, mert 9 éves gyermek vótam akkor, me' 19 - be akkor pontosan 9 éves vótam. Akkor még gyenge vótam s akkor maga helyett, szóval ... még *égy klánétást fogadott, hogy erősítse a bandát.*

FB: Igen.

IBÁ: Akkor gardony vót azelőtt.

FB: Ütős, vagy ...

IBÁ: *Ütős gardony*, pengett is, mind a csángóknál most milyenek vannak.

FB: S most van - é a környéken ilyen gardony ?

IBÁ: Nincsen itt olyan. Nem is foglalkoznak itt olyan ...

FB: Kontra volt- é, vagy hegedü amin kontráztak ?

IBÁ: *Akkor cimbalom s gardony s a ... gardonnyal vót, s a hegedü.* Hárman voltunk, csak akkor aztán, *azután lett harmónika, most ... osztán ebbe a ...*

FB: Volt- é úgy, hogy csak hegedü és gardony ?

IBÁ: Hegedü ... nem, én ... nem muzsikáltunk. Én nem foglalkoztam ... Édesapámnak volt azelőtt. De ugy- é már ő öreg volt. 82 éves korában halt meg. ...*Osztán én tőle tanultam, én nem jártam tanulni sehova.*

FB: (Az) édesapját hogy hívják ?

IBÁ: Úgy mind ingemet. Barát Ádám(...)

b6*Lassu csárdás (Rég megmondtam bús gerlice ...) (h)

IBÁ: Osztán ennek sebesse is van.

FB: Sebes csárdás ?

IBÁ: Igen.

b7* Sebes csárdás (h); b8*Msz. (h) ...

IBÁ: E nehéz égynek muzsikálni, csak úgy hogy éppen úgy ... Mikor ugy- é több segítség van, akkor könnyebb muzsikáni is, csak ugy - é rég nem foglalkoztam ilyesmivel. Így lakodalomba úgy még előfordúlnak ezek a marosszékik. Járják, s osztán most többféle táncok vannak.

b9* Verbunk; FB: Erre szoktak táncolni ?

IBÁ: Hogyne ! Verbunkot, verbunkot, verbunkot it sokat táncoltak itt az izébe ... mikor itt előadások votak(...)

FB: ...bálokba és lakodalmakba erre szoktak - é táncolni?

IBÁ: Erre sokszor ... van eset, hogy kell ... aztán úgy reggel felé ... mikor végezet van akkor sok ...

(...) FB: Megrendelik - é a verbunkot ?

IBÁ: Igen, hogyne.

FB: Egy pár nevet tessék mondani akik ezt szokták kérni !

IBÁ: Ó, hát én most már nem tudom (kacag).

FB: Úgy egyet, kettőt idősebbet aki még tudja !

IBÁdámné (IBÁné): Az idősebbek közül már ritka amelyik verbunkol, most már ki kezdett maradozni ... hát vannak legények akik szoktak szerepelni azok osztán tanítják őket ugy - é a táncokra s ...

b10* IBÁ hegedül; FB: Ez mi ? Hallám tessék még egyszer elmodani !

IBÁ: Amikor a pásztor elvesztette a juhait.

FB: Igen

IBÁ: S akkor azt muzsikálta a furulyával így, hogy ... (muzsikál hegedüvel) Aztán meglátott egy rakás követ, azt hitte , ... egy csomó úgy szerte széjjel s akkor megörvendett a pásztor, hogy má' megkaptam a juhom. Akkor ezt húzza ... (muzsikál), Na igen, de nem azok vótak a, azok kövek vótak ! Megint megszorodik, megint húzta. (keserves)...

Úgy, ahogy hitta a harangos juha már hallotta egy másik ... ,hogy a pásztor jó s az osztán térítette a nyáját a furulya felé. Na s mikor szembemönt a furulyával a pásztor s meglátta juhait akkor (nevet) a botot földhöz ütötte, megörvendett, aszongya: azt gondoltam mi lesz vélem ha elvesznek a juhok ? Igen, s akkor meg ... megkapta (vígán húzza) Na, s há így vót ez.

FB: A juhász mikor megkapta a juhait örömebe táncolt - é?

IBÁ: Hát igen, örömebe.

FB: De táncolt - é !?

IBÁ: Tán(colt) ... akkor abba a szent helybe. A botot földhöz üttem s abba a helybe ...

IBÁné: Járt a táncot !

IBÁ: Azt se tudta mit csináljon úgy megörvendett, hogy megkapta a juhait.

FB: De ez valakivel megtörtént- e, tudják - é ?

IBÁ: Hát édesapámtól örököltem én ezt.(FB: Igen.) Tőle hallottam. Magyarázta ő s én tőle hallottam, kicsi gyerek voltam akkor.

IBÁné: Megtörtént, beszéltek.

IBÁ: S akkor vót *Toldi János* nevezetű fő prímás, osztán ő attól tanult mozsikálni. Nagy zenészek vótak ezelőtt azok.

FB: S mikor megörvendett, hogy megkapta a juhait miket szokott táncolni, milyen táncot ?

IBÁ: Hát én nem tudom az milyen ... hát én ...,hát nem tudom milyen táncot, hát csak csárdás, vagy verbunk tánc (újra az utolsó dallamot húzza) Ezt tőle az édesapámtól hallottam.Ugy- é én cimbalmoztam utánna s amit(kor) ő mozsikált én azt vehettem... Mi most mindent, így a hangszerekkel úgy a (...), csak harmonikázni, úgy avval nem foglalkoztam. (A) *kontra, a hegedü, a cimbalom nekem mindégy, valy bőgő (...), akármit adnak a kezembe.*

(...) b12* Lcs (h egedü), (...) FB: Kik énekelték ezt a dallamot ?

(...) IBÁ: A molnárok, ők szokták a molnárok.

FB: Itt a faluba ?

IBÁ: Há igön, amikor ezelőtt vótak itt azok a malmok ugy - é ?

(...)

b13*Féloláhos, FB: Hogy hívják a kontrást ?

IBÁ: Máté Vilmos(MV).

MV: *Máté Vilmos.*

FB: De el tudja hegedülni ugy - é ?

MV: Én el.

FB: A prímás tud -é kontrázni ?

IBÁ: Hát ... na jó.

b14* *Húszár verbunk.* (hegedü- kontra)

IBÁ: Ez vót.

FB: Prímás Ádám bácsi, kontrázik Vilmos bácsi.

IBÁ: Én kontrázok ? .. Jó.

FB: Nem, nem. Fordítva. Ahogy tetszett az előbb.

IBÁ: Jó.

MV: Én nem tudom esztöt.

FB: De kontrázni tudja.

IBÁné: Jóól.

b15* *Húszár verbunk* (hg)

(...)

b17*(hg, k) Boér Károly: Erre mit szoktak táncolni ?

IBÁ: Erre lassú csárdást.

MV: Jó lassú csárdást.

FB: A sebesse ?

MV: Ennek a sebesse ?

b18* Lcs (Rég megmondtam ...), Sebes cs. (hg)

FB: Vilmos bácsi hegedült.

MV: Most cseréljük meg ezt ?

FB: Ugyanezt.

b20* Lcs, Sebes cs ...

FB: Utánna nem szoktak marosszékit húzni ?

IBÁ: Hát hogyne, lehet .

FB: Tessék !

(...)

b21*Msz ; b22*Msz ...

FB: Más néven nem szokták nevezni ?

IBÁ: *Régi marosszéki* így neveztük. (...) ... most aszongyák marosszéki. De édesapám idejébe "jódíjjasnak" (?) mondták.

FB: Mi az, hogy "jó díjjas"?

IBÁ: Hát, hát olyan *sántáló* ... (megszakad)

b23* Lassu csárdás (két hg.)

IBÁ: S ezután jött ... b24* (Szökős)...

IBÁ: Ugy- é ez megint más, mer ugy - é mü ezelőtt ahogy édesapámnak muzsikáltunk az ugy- é ... régiesön, úgy mönt, osztán azután még módosítottak.

FB: Az első dallam mi volt ?

IBÁ: Melyik a ... *Gábor Ignácé* ?

FB: Hogy táncoltak arra ? Lassú csárdást ?

IBÁ: Lassú csárdást.

FB: S a második ?

IBÁ: Az sebes csárdás. A sebes csárdás, a csárdássa annak.

b25* Lassu csárdás, Sebes csárdás (hg,k), (...).

Ambrus Fülöp, Hosszu. Gyimes. Salamáspatak. (1982 03 18).

Gy: Boér Károly, FB, Nagy Magda, Székely Anikó.

A3, a old.

a2* keserves; a3* Ambrus Fülöp Hosszú (AFH): ... Azt úgy, annak azt mondták, annak a vót a neve, *félenfúvó*. Azért vót az félenfúvó, hogy a szájuknak csak így a félfelin fútták, nehov a pásztorok.

Csak azt is nem mindenki tudta. Boldogult nagyapám tudta, s akkor még vót a szomszédba egy olyan öregembör, s az es tudta, s az es örökölte vót a félenfúvót. S aztán én azoktól hallottam eztet a régít, ezt a *bábáét*, hogy aztán mi es vót a, hogy es történt a bába dóga ...(?)

S akkor osztán az olyan vót, hogy azon es hat lik vót. Azon hat újjal kellett jácodjék, s akkor osztán ki adta azt az izét azt a nótát ami oda kellett.

FB: Nagyobb volt, vagy kissebb, mint a normális furulya ?

AFH: *Szóval a furulyánál nagyobb vót, sokval, kétszer akkora vót, kétszer olyan hossza, s "ostobább", vastagabb, vastagabb es vót, s akkor az tudja, úgy meg vót zsírval tőtve, met azt kúrálták, hogy azt nem akárhova tették le, nem engedték, hogy a pórba, vaj hova tegyék, annak vót egy kuscsukja (cuşciuc) s abba belészúrta, s leszigetelte s osztán ott az nem pórba, vagy nem'om mi, akárhova nem létezett az.*

FB: A végén tölcseárszerűség volt- é ?

AFH: Semmi ! Semmi. Mondom, *a két vége likas vót, hogy egy, egyforma lika vót neki s ez félenfúvó vót.*

a4* AFH: hegedűl (féloláhos, verbunk).

FB: Ez az utolsó mi volt ?

AFH: Verbunk, *csángós verbunk*. Az első pedig *féloláhos*. Ennek a vót a neve. Amit most muzsikálok ezt még amikor olyan legényke vótam ezt inkább a román táncot, ezt így hítták "rátá"-nak.

a5* Ráta; a6* ...

AFH: Osztán vót *kerekes*, amit úgy híttak *kerekes*.

FB: Ez az utolsó mi volt ?

AFH: Ez es román tánc.

FB: Milyen nevü ?

AFH: Mikor mű legénykéek vótunk, akkor járták, én, szóval az izét, a szöveget jaj, a ... , hogy mondjam, jaj, hogy mi vót a neve azt nem tudom. Most jön a korobeászka (corobeasca). *Csak azér' van kimaradva, hogy a fiatalokból úgy ki van növelve, hogy nem tud, se egyiket nem tudnak, se a másikat, amit tudnak es, azt se, s ott csak eldarabolják, s nem ott kezdik, s nem ott végzik, ahol rendje.*

S most corobeasca-t húzok, muzsikálok: a7* Corobeasca(megszakad); a8* énekel:

Hej, de kicsi madár, hogy tudsz élni,

Mikor nem tudsz beszélgetni.

//: De mer' én tudok beszélgetni

Még is alig bírok élni ://

Én Istenem, mért vertél meg,

Mikor nem érdemeltem meg.

//:De mér' vertél meg, jobban mint mást,

Én se vótam nagyobb hibás://

Ver az Isten, ver, jól látom,

Hogy milyért ver én nem tudom.

//: De megvert Isten ostorával,

Minden napi búbanatval://

//:De én Istenem adj egy csodát,

Bángóból egy jó nagy rakást ://

De én Istenem, sok búm után,

Adj egy kicsi jót es immár.

Adj egy kicsi jót es immár,

Hogy jár hassak a babám után.

a9* Én Istenem, add nekem

Mer' igazán szeretem

.....

Hej de, édes rózsám jer ide,

Háljunk ketten az éjjel,

.....

a10* BK: Ki muzsikál ?

AFH: Ambrus Fülöp Hosszú.

BK: Mikor született ?

AFH:1908- ba születtem. 32- éves vótam mikor a muzsikát kezembe vettem, ha gyermekkoromba vehettem vóna, hát nem ilyen hegedüs vónék, hanem hát másabb egy kicsivel.

a11* *keserves* ...

A3, b old.

b1ST, Ambrus Fülöp Hosszu: ... az igazság, hogy a halottat abba ott mindenfélét belé, pityipalkot belémondtak, hát azt én már azt sose szerettem, én a, ... szóval a szöveget, a hangot szerettem, de én azt, hogy ott Poncilustól - Pilátusig mindenfélét ésszeszedjenek, ezt nem sohase.

Székely Ani, Nagy Magdolna (Venyigések): Jó, jó, de a keservesnek, Fülöp bácsi, hogyha a dallamait tudja...(?)

AFH: Azzal kezdődik a *csángó sírató*, hogy ez már egy kicsit már ki es kezdett menni a divatból, de

még most es, még most es vannak ilyen “neteró” felfogások, mer’ én azt mondtam az én asszonyomnak, én mikor meghalok, engem ne sírasson senki, én addig magamat elsíratom.

Aztán azt sírátták ezelőtt : Kelj fel, lelkem, kelj fel, mennyi ügyes ember ide jött, egynek se szólj. Jaj, kelj fel, édesem, kelj fel, látod - é a komám uram es itt van, bár neki mér nem szólj, jaj, ...

Akkor síratta a fiát es : Jaj, há Bokoromot láttad - é ? Mond meg, hogy hol van, hogy nem mondd meg, s azt hittem, hogy bár te megmondod ? Hát hogy fáj neked es a szíved érte, mind nekem. Jaj, lelkem, mondd meg hova legyek s mit csináljak, öregségemre kire maradok ? Te is meghótál s a fiad es. Há mondd meg én most hova legyek el ? Ó, ha ‘felmegyek’ se látlak s ha lefelé nézek, akkor se látlak. Ó, lelkem, mennyiszor jöttél haza, ej milyen jó kedvel, s most egyet se szólassz.

Az asszony mind csak síratta az urát, ez olyan rendetlen kifogások vótak. Aszonta: Kelj fel lelkem, jut eszembe mikor én a miséről hazajöttem aszontad, hogy elszegődtetted Tamás fiadot, s én akkor azt mondtam, hát azt mé’ te vén bolond, mé’ szegődtetted el ? Há, kelj fel lelkem, kelj fel, s aszongya, hogy mé nem mondtad meg, hogy merre akarsz elmenni az este, me’ láttam, hogy indulójába vagy, de nem mondtad meg. Jaj, s akkor a léány elé szökött (s) aszongya: lepedeim, lepedeim, hogyan kerültek a nyújtópadra, édesapám alá kellett tegyük, jaj, jaj, jaj ...

FB: Asszonyt ismer- é aki még tud síratni ?

AFH: Hát, nincs itt most olyan, nincs. Én nem ...

b2* Sírato (ének-hegedü)

Kelj fel lelkem, kelj fel, kelj fel, hát mér’ nem mondd meg, hogy mire haragudtál meg ? Mire haragudtál meg, hogy nekem most egyet se szólj?

Jaj, bokorom, bokorom, lelkem szép bokorom, mikor eljöttél Türgovistáról mondtad-e meg a katonabarátainknak, hogy nem mész vissza ? Jaj bokorom, bokorom be rossz helyt jelentkeztél, mert mikor jelentkeztél a halálnál jelentkeztél.

Hát szabadságról jött haza a fiú s Türgovistáról jött vót, (a) regátból szabaságra, s mikor egy hónapja vót, szóval egy ... , hogy vissza, ott kellett vóna Túrgo-vistén jelentkeztek, azon a napon meghótt s így síratta az anyja (szöveg), hogy : Kelj fel lelkem, kelj fel - aszongya, hát: Mikor jelentkezni kellett vóna, hát akkor a halálnak jelentkeztél.

b3* (...) AFH:13 éves gyermek vótam mikor ez új ének vót, s énekelték az akkori bémaradott legények.

b7* ének: Fekete tyúk mind megette a meggyet,
Sohase szerettem többet csak egyet.

//: Azt az egyet aki tölem elveszi
Azt az Isten örökre megbünteti ://

.....

b8* ének: Este vagyon, este vagyon,
Az én babám messze vagyon

.....
S hozd fel Isten azt a napot
Hogy süsse fel a harmatot
Ej, de hogy süsse fel a harmatot
A szüvemről a bánatot.

De olyan bú van a szüvemön,
Két rét hajlik az egekön.

.....

(...)b10* Feljött a nap szépen ragyog
Én még a kocsmába vagyok.
Ej, Istenem, hogy szégyenlem,

.....

Akkor most énekelek még egyet. b11* : Kalapom, kalapom teteje,
Három szál rozmarint van benne.
//:A két szélső elhajlott,
Szeretőm, aki vót elhagyott://

(...)

Gyímes. Péter Annánál (sz. Ambrus Anna)

Gy: Antal Miklós, Bokor Imre, B.K, FB.

A5/b1**

Gyűjtő: Hogy kezdődött az egész dolog ?

Asszony: Hát úgy szerettük, hogy elvittük ...Nem úgy, hogy elvittük, hanem a legény úgy-é tancba hitta s megtáncoltatta, met a legénynek is kellett teccödjön a leány, met ha maga hiába teccik neköm, ha én magának nem teccöm.

Na, hát elmönnök, s há a leány is alig várja, hogy a legény egy kicsit ... mint pl. itt a Gyimesen a leányok, na, este a leány várta egy kicsit. Ha nem engedte a szülő, hogy a legényvel aludjék, akkor úgy- é az ablakon ott ahol ... úgy- é vele aludt na,... osztán beszélgettek, csókolóztak, hol meg is egymást ...Hát ott igen, más nem volt... felkeljenek, mert a teheneket addig ...ménjen el, ménjen el vele ...

Vót legény, olyan legény amelyik azt mondta neki nem sikerült semmi, s többet oda nem is menyen. Vót pedig olyan legény amelyik azt mondta, hogy én ezért nem jöttem, én kapok mástól es, én jöttem ... de légy olyan amilyen kell, hogy légy, s akkor elveszlek. (Hát maga tudja, hogy kell, nem kell én magának mondjam.) (...) Sokszor ... úgy elveszlek nemtudom mi, hogy egyszer a leány megengette s azután ott hagyta vagy elvette vagy nem. (...) Hát aztán ez így van, na.

Én is mikor az urammal háltam, hát az ágyon vót ilyen szalmazsák derekaj, s szalmazsák, csergével takaroztunk, mind a csángok, úúúgy lerugtunk mindent csak ketten voltunk a deszkákon (kacagás). Hát azt mondja, hogy én az ajtót zárjam bé utána, de nem mentem ki, megint lehúztam a (gagyá)- ját. Egyszer aztán csak úgy elment. Most es elmondja sokszor, hogy ő szárazláb, mondom ha tudtam volna ... tettem volna egy tál vizet, hogy mikor mész ki lépj belé, hogy légy vizes láb. Elmondta, hogy mit kénoztam őt, azt mondja hogy zsebkendő t vizeztek... nem tudom miket csináltak, hogy nehogy valami baja lögyön ... Egészséget mindenkinek (!)

FB: Hogy hívják önt ?

Engemet, az uram után-é ?

FB: Az ura után (?)

Péter Anna.

Leány neve ?

Ambrus Anna.

Más női hang: Olyan leánya van, hogyha meglátná orra esne ... (...).

b2** ének: Fecske madár dalolj, dalolj

Csicsereg ne vess, dalolj
Csicseregve mondd el szépen
Hogy mért tart meg az ég éngem.

(...)

Ó, te Isten madárkája,
Szép szavaknak nyitott szája.

//: Bárcsak soha el ne mennél,
Mindig nálunk csicseregnél ://

Én Istenem be megvertél,
Egy vígnapot nem rendeltél,

//: Én Istenem sok bűm után,

Adj egy kicsi jót es immár ://

(Énekelt Ambrus Erzsébet)

b4** (...)

Háziasszony: (Viccek):1) Anna kérdi: ülve adják, hátul nyalják s elől nyomják ? (nevetés)

- Há' *bélyeg* ! Hát, bemegy a postára kér egy bélyeget. Ülve kiadják, maga áll, ülve kiadják, hátul megnyalja, s elől reányomják. (nevetés).

(...)

2)- Asszony, hogy: hasam a hasadnál, lábom a lábodnál, szőrös ültetgetője, hegyes beléveregetője.

- Mi az ?

- *Osztováta*. A hasam a hasadnál, lábam a lábodnál, szőrös ültetgetője amibe vetik a vetöllőt.

3)- Na, ... bőrbe lyuk, segget billent, s beljebb jut ? Mi az ?

- Hát a csizmát, mikor húzza a lábába, bőrbe lyuk, s meg kell a fenekit billentse, hogy belecsússzon...

4)- Hanyotág fektetik s nyers hússal döfögetik ? (nevetés)- Mi az ?

- Hát a *tészta*, amikor a tekenőbe gyúróják.(nevetés)

Tankó Géza(a házigazda): Tudok égyet: Elmönyön a legény apja a lány apjához s asszonya: Hát bátyám uram én azért jöttem, hogy az én fiam bökhethék s hogy a maga Örszi lánya megfartalnáé neki ? (nevetés).

(...)

b5** Ambrus Erzsébet keservest énekel: (...)

Éj, éj édesanya, édesanya,jajcsak anne lettem vona soha.

(...)

Én Istenem sok bűm után, adj egy kicsi jót is immá'.

(...)

Ambrus Fülöp Hosszu. Salamáspatak. Gy: FB, BK.

A5, b5** ének : (...)

Adjanak, adjanak, vakon maradjanak,

Ha darabos a pénzük ne igen váltsanak.

Gyí elé te Fakó más ház eleibe,

Hogy ott is adjanak a Jézus nevibe.

FB: Mikor énekelték ezt ?

AFH: Ezt szokás énekelni lakodalomkor, mikor reggel felé, amikor a szakácsné felöltözik maszkának s kéreget a násznéptől.

FB: Milyen maszkába szokott felöltözni ?

AFH: Hát teszen álarcot, bekötik a kezét, akkor tesznek egy nagy kalapot a fejire, midha elégett vóna a keze, akkor megy a gazda után, megy egy, egy orda-szelő kanállal, s avval aki nem ad arra réaüt a fejire, úgyhogy mindenki vagy lejt vagy valamilyen apróbb pénzt teszen belé abba a kanálba. S amikor azt összegyűjti a végin pedig beviszik a konyhára s ott a szakácsné a többi társaival elosztják azt a pénzt, az a szakácsnék pénze, de mindenki ad. (Most is szokás).

(...)

b13** Lassu magyarosok (hegedü + dúdorászás) ..., No.

FB: Kinek volt ez a nótája tessék bemondani !

AFH: Az első *lassú magyaros* úgy mondták a *héjszák-é*, amit előbb elmuzsikáltam. A második ... *lassú magyaros* az öreg *Busié*, aki '913 - ba elhalálozott. Na, ez ... ez, amit most utóján énekeltem, azért, hogy tudják hogy kié vót s honné származott. Ezek a nóták vótak, no, ezek ... S akkor osztán most jó a sógóré a *Kóta Jánoskáé*, most azt es....

b14** Lassu magyaros (hegedü, a Kóta Jánoska nótája)

... - Na, most jön a *sebes magyaros* ... (...).

AFH: ... láttam. *Nem értik a mai fiatalok, nem ismerik. Ki vannak növelve belőle úgy, hogy egy öregember azt mondta, még a muzsikások es kifelejtették, kivan menve az agyikból esziből, nem tudják így elhúzni mind ahogy én elhúztam, mer vótam egy gyülekezetbe s itt van Halmágyi Mihály, s másképpen úgy hívjuk Kicsi Pulika Mihály. No, s azt mondtam neki, no most húzd el azt a lassúmagyarost amit apád szokott húzni s aszongya hát, Fülöp bácsi aszongya, elfelejtettem. Úgy hogy tudok valamit, de nem egészibe. S há, mondom, hogy lehet te, mondom, hát én gyermekkoromba, ... 32 éves vótam amikor a muzsikát a kezembe vettem, mer a szüleim, az édesapám nem vót arra való, hogy a szenvedélyemet kielégitse, mondom, s én nem felejtettem el, hát te hogy felejtetted el ?*

S aszongya ez a mai fiatalság nem követeli s nem ide, s nem oda s így aszongya nem foglalkozunk vele ahogy ..., csak vaégygy öregembernek.

Mondom elég kár, me mondom t'ode mit ? Erre neked verés járna, mer ezelőtt aki muzsikás, ha nem tudta vendégnek bétőtteni a kedvit, akkor aszonták, hogy valy bétőtöd a kedvemet, valy pedig megverődtök !!

(...)

AFH: Tudnám tanítani a gyermekeket akinek hajlama van, me a táncra is születni kell. Me ha nem született réa, akkor ok nélkül, mer' aszongyák, ha valakinek nincs ösztöne, akkor héába akarja, valy héába szereti, mer nem tudta megtanulni.

BK: Kitől tanult muzsikálni ?

AFH: *Én saját magamtól.Saját magamtól. Mer én csak elnéztem, hogy az akkori muzsikások mikor én gyermek vótam s legény vótam, hogy milyen jól muzsikálnak, s milyen jól kihúzzák azt a nótát, s édesapámnak mondom, vegyen egy mozsikát ! A nem neked való, aszongya, te vagy a legnagyobb, aszongya s neked nem lehet mozsí...*

Há'mé' nem lehet? - mondom. Hát azért aszongya, hogy itthon a gazdaság mellett kell állani. Pedig nem vót olyan sok gazdaság, mű vótunk testvérökül es valy haton, s akkor osztán ... szóval a vágyamot nem tőtötte bé nekem. Készültem én mestörségre, mondom: akkor adjon valy suszternek, valy szücsnek, valy ennek, valy annak !

Sem egyiknek, sem a másiknak, s ezt bánom, hogy mé fogadtam neki szót. Égyebet nem, me' rosszra nem tanított, de ezt az égyet bánom, hogy én gyermekkoromba s legénykoromba mér nem léptem ki a parancsa alól, ha kiléptem vóna a parancsa alól, ennél másabb ember lettem vóna én amilyen vagyok.

FB: Tessék bemondani a nevét !

AFH: *Ambrus Fülöp. Ambrus Fülöp Hosszú, Szalmáspatak.*

FB: S mikor tetszett születni ?

AFH: 1908 - ba, 74 éves vagyok már, az üdő el van repülve.

b15** ének:

Kicsi madár, hogy tudsz élni,

Mikor nem tudsz beszélgetni.

(...)

Csikszentdomokos, Balog László (BL) és Balog Lászlóné (BL-né)

Gy:FB, BK.1982 03 11.

A10/a,

(...)

a8*(hegedü + ütősgardon) Keserves; a9*Lassu csárdás (Lcs): a10*Lcs (Rég megmondtam bús gerlice ...) csárdás, Sebes csárdás.

FB: Tessék elmondani miket muzsikált ?

BL: *Lassu csárdást, sebes csárdást, ezt a 'rég megmondtam bús gerlicét'.*

FB: Azt a lassu csárdást kitől tetszett tanulni ?

BL: Hát ezt ezelőtt olyan negyven évvel voltak ilyen öreg bácsik Csík -Szentdomokoson, s osztán fiatal vótam s osztán itt közbe-közbe megtanulgattam tőlük, *mert nagyjába mind ez a tánc itt nálunk, ez a régi tánc.*

Most már ugy-é egy kicsit kihalt mert a fiatalság olyan, hogy nemigen folytassa.

FB: Tessék bemondani a nevét is ! A nevét, hogy hívják ?

BL: *Csíkszentdomokosi Balogh László.*

FB: Balogh László. Hol született s mikor ?

BL: Hát Kézdivásárhelyt születtem csak ide nőültem, már 30 éve, 1924-be születtem...

(Balog-né): *Csíkszentdomokoson születtem 1931- be, de már rég hogy gardonyos vagyok, mert még leánykoromba megtanultam. Voltak velem együdüösök, akik zenéltek, már leánykoromban gardonyoztam mindég.*

FB: Abba az időbe nagybőgő ...volt-é ?

BL: *Abba az időbe csak vendéglő helyiségeken voltak nagybőgők, faluhelyiségen csak gardony volt.*

FB: Igen.

BL: *Mindenki csak gardonyval játszott.Volt egy prímás, egy gardonyos, annyi ...,annyi vót a zenekar.* (nevetés).

a11* Lcs (hegedü + gardony) ...

Csíkjenőfalva. Kozma Vincze.

Gy:FB, BK.

A10/b4; b4* FB: Csíkjenőfalva 1982 március 11. Muzsikálni fog nekünk Kozma Vince (KV) bácsi, ugy - é ?

KV: Igen.

FB: Mikor született ?

KV:1923.

FB: Hol ?

KV: Itt helybe Jenőfalván.

FB: Csík-Jenőfalván.

KV: Csíkjenőfalván.

FB: Mit fog muzsikálni nekünk ?

KV: Elmuzsikálok egy féloláhost.

FB: Jó.

b5* Féloláhos (hegedü); b6* Magyarországi.

FB: Ez mi volt ?

KV: Ez *magyarországi*. Úgy hívjuk.

FB: Magyarországi ?

KV: Igen.

FB: Akkor most tessék muzsikálni egy húszárverbunkot.

KV: Várjunk csak milyen is annak a dallama ?

...b7* Húszárverbunk.

FB: Ezekre a férfitánc dallamokra kik tudnak a faluban táncolni ?

KV: Hát, Pista tud, ugy-é *Ágoston István*...S én már nem is tudom, még kik tudnának ... *Csak az utáztatot tudják, tudaja ? Mert pontosan nem tudja senki.*

b8* Féloláhos; b9* *Keserves*; b10*Lcs, Lcs.(...)

b12* *Marosszéki forgató*s dallam.

FB: ... Hol hallotta ezt a dallamot, vagy kitől ?

KV: Én a (Csík)szeredai művészegyütttestől, zenekartól.

FB: Hol ? Szeredában vagy itt ?

KV: Nem, itt helybe.

FB: Igen. S mit táncoltak erre ?

KV: Táncolták a marosszékit, osztán többfélit táncoltak.

FB: Na, jó.

b13* hegedűl (Nem loptam én életembe ... Most kezdődik a, ... most kezdődik a bál) ...

FB: Köszönöm.

(...), b15* furulyaszó, Ágoston István, sz. 1920-ba, Csík-Jenőfalva), (...).